

sen. Men det rører mig ikke, thi jeg tror ikke, at vi skulle lovgive med en enkelt kirkelig Retning for Øje, jeg tror, vi skulle lovgive med de Stemninger for Øje, som raade til en vis Tid. Naar vi skulle lovgive om et Kirkeraad, give vi en Lov for Fremtiden, og ingen af os ved, hvilke Retninger der blive de raadende i Fremtiden. Jeg synes, det var meget uheldigt, om man vilde gaa ud fra dette, at en enkelt Retning tilfældigvis i Øjeblikket har en vis Indflydelse. Det, der forekommer mig at være Hovedsagen er, at vi lovgive saaledes for Folkekirken, at alle de forskellige Retninger inden for den kunne faa Lov til indrette sig, som det passer med deres religiøse Tarv, men at ingen af dem kan faa Lov til at tyrannisere de andre.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bjerre): Da Tiden er saa langt fremrykket, skal jeg indskrænke mig til en kort Bemærkning. Jeg skal lade Spørgsmaalet ligge om Grundtvig og den indirekte Betydning, han havde for disse Love, om det kan siges, at han derved har gennemført dem. Sognebaandsløsningsloven blev jo anbefalet og bragt frem af den lille Kirkekommission, og den havde Sammensætning fra alle Sider, altsaa ingenlunde blot fra grundtvigsk Side. Det Standpunkt, at Folkekirken var en borgerlig Indretning til det religiøse Livs Fremme i Almindelighed, blev slaaet ned af Grundlovens Fædre med 114 Stemmer mod 6, og jeg tror ikke, det nu for Tiden forholdsvis har synderlig mere Stemning for sig. Jeg vil sige om dette Spørgsmaal, om Folkekirken som Trossamfund, at selvfølgelig er den det ikke i sammé Grad som en almindelig Frimenighed, hvor man i Almindelighed har større Kirketugt, og hvor den enkelte mere har valgt dette bestemte Standpunkt. Der er i vor Folkekirke, efter at Friheden er given, bleven en Del Elementer, som ganske naturligt, af Vane og andre Grunde, ikke komme ind i en Frimenighed lige straks, men væsentligt set er det et Trossamfund som andre kirkelige Trossamfund, som er samlet om visse religiøse Grundsætninger, og hvis det ikke var det — det er navnlig derfor, jeg har pointeret det — er intet visserne end, at saa vilde der komme et Brud og en Sprængning meget snart. Der er en hel Del i vor Kirke, der den Dag det sloges fast, at det var et Statssamfund, ikke et Trossamfund, vilde sige Farvel og gaa deres Vej og danne et nyt Samfund. De ville ikke være i et borgerligt Samfund,

de vilde kun være i noget, som er deres Trossamfund, som bygger paa deres Tro, og hvor de ønske, deres Børn skulde være med.

Borgbjerg: Jeg maa blot gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem for Ringkøbing (J. C. Christensen). Han hævdede jo Præsterne en særlig Stilling, man kunde ikke tænke sig en Menighed uden Præster. Jeg er tilbøjelig til at tro, at denne Opfattelse ikke stemmer med den protestantiske Opfattelse. Tværtimod, det særlige Præstedømme er jo netop Katolicismens Opfattelse, hvorimod Protestantismens Opfattelse er det almindelige Præstedømme. Jeg er tilbøjelig til at tro, at hvis det ærede Medlem vil raadføre sig med teologiske Haandbøger, vil han se, at han ved at hævde dette særlige Præstedømmes Stilling, i Virkeligheden gør sig skyldig i noget, som Teologerne vilde kalde katolicerende Kætteri eller noget i den Retning, og det ærede Medlem for Ringkøbing skal tage sig i Agt derfor, thi Kætteri hører jo til de Ting, som kunne medføre Tab af kirkelig Valgret efter hans eget Forslag. Nej, det er netop den protestantiske Grundopfattelse, at Præster ikke indtage nogen særlig Stilling, og at man derfor meget godt kan tænke sig Menighedsraad og da særlig Menighedsraad, som skulde vælge Præsten eller have Indflydelse paa Præsteansættelsen, uden at Præsten faar nogen særlig Stilling. Den ærede Forslagsstiller sagde, at Ordene „regner sig som Medlem af den danske Folkekirke“ ere brugte bevidst, thi man vil have Frimenighedernes Medlemmer med.

Det har jeg intet imod, men saa synes jeg, at man skulde udtrykke sig noget klarere, saaledes, at Valgret have Medlemmer af Folkekirken samt Medlemmer af de Frimenigheder, der staa paa evangelisk-luthersk Grund. Det vilde være et korrekt og juridisk bestemt Udtryk, men ved at bruge Udtrykket „regner sig som Medlem“ kommer man til at ramme til en helt anden Side. Det ærede Medlem sagde, at hvis jeg f. Eks. ikke vidste, om jeg hørte til Folkekirken eller ej, kunde jeg jo lade være at indsende en saadan skriftlig Begæring. Jeg vil bestemt protestere imod, at Lovgivningsmagten og Staten har Ret til at stille religiøse Samvittighedsspørgsmaal til de enkelte Borgere og gøre deres Valgret afhængig af, om de agte at besvare disse Samvittighedsspørgsmaal. Det vil jeg bestemt protestere imod. Enhver, der er Medlem af Folkekirken, er Medlem, og